

Asia: Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen valmisteluaineistosta (kaavaluonnos)

Perhon kunta
kirjaamo@perho.com

Lausunto

1 Johdanto

Perhon Tuuli Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Perhon kunnan luoteisosaan. Hankealueen pinta-ala on noin 3 400 ha ja alueelle suunnitellaan enintään 10 (ohjelmavaiheessa 12) tuulivoimalaa. Voimaloiden pyyhkäisykorkeus on enintään 350 m. Aurinkovoiman tuotantoalueet sijoittuvat pelloille ja käytöstä poistuville turvetuotantoalueille ja niiden pinta-ala on enintään 250 ha (ohjelmavaiheessa 200 ha). Tämä lausunto on samansisältöinen kuin Luonnonvarakeskuksen hankkeen YVA-selostuksesta antama lausunto.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidintaikaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkisistä kanalintukannoista. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Hankealueelta löydettiin kaksi metson soidinta, joista toisen arvioidaan häviävän hankkeen toteutuessa. Luke näkee, että soittimet tulisi huomioida paremmin hankkeen jatkosuunnittelussa.

Selostuksessa todetaan myös, että harjoitettava metsätalous pirstoo metsäkuviota huomattavasti laajemmin kuin tuulivoimalat. Luke huomauttaa, että hankkeen mahdolliset vaikutukset tulevat muiden tekijöiden aikaansaamien vaikutusten lisäksi. Eikä siten vertailu eri tekijöiden välillä välttämättä ole mielekästä tai tarpeellista vaikutusten arvioinnin osalta.

Selostuksessa yhteisvaikutuksia alueelle suunniteltavien muiden hankkeiden kanssa arvioidaan huolellisesti. Selostuksessa todetaan, että luonnonsuojelualueiden ja Natura-alueiden osalta hankkeen yhteisvaikutukset painottuvat metsäpeuran vaellusreitteihin. Kaikkien alueen suunnitelluilla olevien hankkeiden toteutuessa täysmääräisesti yhteisvaikutukset kasvavat huomattavasti ja mikäli kaikki suunnitellut hankkeet toteutuvat, ovat vaikutukset todennäköisesti suuria ja kohdistuvat laajemmin Suomenselän populaation Lappajärven pohjoispuoliselle päävaellusreiteille. Luke näkee, että tämä riski on olemassa, mutta myös lisääntymisen ei pelkäästään vaellusreittien osalta.

Selostuksessa todetaan, että Honkahuhdan hankealue ei metsäpeuravaadinten GPS-panta-aineiston tai vuoden 2024 luontoselvitysten yhteydessä tehtyjen havaintojen perusteella edusta metsäpeuralle erityisen hyvin soveltuvaa vasomisaluetta, mutta hankealueen ympäristössä sijaitsee useampia Natura-alueita, joilla tunnetaan lajin vasomisympäristöjä. Toisin kuin selostuksessa todetaan, Luke huomauttaa, että hankealueelle ja sen välittömään läheisyyteen sijoittuu vasallisten vaadinten elinympäristömallin (kts. luonnonvaratieto.luke.fi) mukaan metsäpeuralle erinomaisesti soveltuvia lisääntymiselinympäristöjä melko laajastikin (mm. Loukkusaarenneva, Ketunneva, Iso-rahkanneva, Ruokkaanneva).

Natura-alueista Ruokkaanneva sijaitsee hankealueelta n. 1,5 km, Hangasneva-Säästöpiirinneva sijaitsee reilun 5 km etäisyydellä hankealueesta. Molemmissa metsäpeura on suojeluperusteena.

Luke näkee, että metsäpeuralle tärkeille lisääntymisalueille ja erityisesti lisääntymiselle tärkeille Natura2000-alueille tulisi jättää noin 5 km rakentamaton suojavyöhyke, joka perustuu mm. Tolvanen ym. (2023) yhteenvetoon vasovien porovaadinten häiriövasteista.

Metsäpeuran osalta Luke huomauttaa, että yhteisvaikutuksia arvioidessa on tärkeää huomioida se, että metsäpeurakantaa rajoittaa moni tekijä. Elinympäristövaatimukset ovat korkeat, tilankäyttö laajaa ja Suomessa on lajille sopivia lisääntymiselinympäristöjä vähän. Lähes kaikki laadukkaat suoerämaat on jo asutettu, joten levinneisyyskin on melko suppea ja ydinalueillakin kanta on harva verrattuna esim. hirveen samoilla alueilla. Kaikki nykyiset suoerämaalaitut ovat tärkeitä.

Mikäli laadukkaita suoeräkaita menetetään, niitä ei voida kompensoida. Nykyinen peurakannan kasvu ja elinkyky on siis enimmäkseen Suomenselän kannan varassa. Tämä korostaa kaikkien metsäpeuralle tärkeiden Natura-alueiden merkitystä ja niitä ympäröivien soveltuvien alueiden merkitystä metsäpeuran kannalta.

Metsäpeurojen osalta selostuksessa todetaan, että tunturialueilla laadittujen tutkimusten tulokset eivät ole suoraan sovellettavissa metsäympäristöihin, joissa puusto osin peittää näkyvyyttä. Luke huomauttaa, että kyseisillä tutkimusalueilla on myös metsäisiä tunturialueita. Lisäksi Luke näkee, että vaikutusten arvioinnissa on syytä huomioida nykyisten voimaloiden korkeus sekä näkyvyys isoilla avosoilla.

Tärkeillä vaellusreiteillä on myös syytä huomioida sekä hankkeen, että yhteisvaikutusten osalta se, että nykyinen vaellusreitti on valikoitunut ihmisvaikutuksiltaan vähäisimmälle metsäalueelle. Laajasta Pohjois-Amerikkalaisesta tutkimuskirjallisuudesta ei löydy viitteitä siitä, että metsäpeuran tapaiset hirvieläimet (kuten metsäkaribut) hyötyisivät metsäelinympäristöjen rakentamisesta (esim. energiantuotantoa varten), vaan rakentaminen systemaattisesti heikentää elinympäristön laatua alkuperäiseen verrattuna monin tavoin. Vaellukset ja liikkeet aiheuttavat monenlaisia kustannuksia metsäpeuroille, joista yksi on metsäpeurojen riski jäädä liikehtimisten aikana liikenteen uhriksi.

Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioida, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien voimala-alueiden myötä. Luke huomauttaa, että jos elinympäristöjen laatu ja ympäristön kantokyky heikkenee, voi tuulivoimalla olla kauaskantoisempia vaikutuksia kuin mitä selostuksessa on arvioitu, erityisesti mikäli näillä muutoksilla on vaikutuksia lajien lisääntymiseen.

3 Lausunnon tiivistelmä

Hankealueella voi esiintyä kaikkia neljää suurpetoa ja hankealueelle voi sijoittua metsäpeuran lisääntymisalueita. Luke näkee, että nykyinen tuulivoimarakentaminen ja sen jatkosuunnitelmat saattavat muodostaa vakavan uhan koko metsäpeurakannan elinvoimaisuudelle yhdessä muiden muutostekijöiden kanssa. Metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura2000 -alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke. Suo- ja metsävaltaisten Natura2000 alueiden sisälle tai läheisyyteen on vältettävä rakentamista teitä, sähkölinjoja tai muita infraa, koska ne heikentävät alueen luontoarvoja erityisesti metsäpeuran näkökulmasta. Kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa. Yhden vuoden aineisto on siten altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 14.05.2025 klo 10:31:13.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: